

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de Directeur-Generaal Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Drs. M. Sonnema
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

NCTV
Dhr. P.J. Aalbersberg EMPM
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag

Datum 14 maart 2022
Betreft Gedragsreflecties opgeleverd 11 maart 2022

Geachte mevrouw Sonnema en heer Aalbersberg,

Op 9 maart jl. heeft u de RIVM Corona Gedragsunit gevraagd om gedragsreflecties op mogelijke aanpassingen van het maatregelenpakket. Op 11 maart hebben wij deze aan u opgeleverd (zie bijlage 1).

De gedragsreflecties zijn gebaseerd op resultaten uit het gedragswetenschappelijk onderzoek van het RIVM en de GGD'en en consultatie van [gedragswetenschappelijke experts](#).

De focus van onze gedragsreflecties ligt op het leven met het virus rekening houdend met de mogelijkheden vanuit medisch-virologisch perspectief die gesignaleerd worden met oog op continuïteit van zorg en impact op de maatschappij. Hierbij houden we zoveel als mogelijk rekening met de impact van maatregelen op naleving, draagvlak, welbevinden, ervaren rechtvaardigheid en vertrouwen in beleid.

Uitvraag NCTV d.d. 9 maart-2022:

Verzoek om gedragsreflecties op mogelijke aanpassingen in het maatregelenpakket. Het gaat hierbij om de volgende opties:

Alles versoepelen behalve:

- o Basismaatregelen (thuis blijven bij klachten en (zelf)testen, isolatie, hygiënemaatregelen, voldoende frisse lucht)
- o Inreismaatregelen voor personen zonder vaccinatie en of herstelbewijs (test,- herstel,- of vaccinatiebewijs verplicht voor inreis naar Nederland)

Gedragsreflecties

De door het RIVM opgeleverde gedragsreflecties op 11 februari eind van de dag treft u aan in bijlage 1.

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk
06-2022 G&M-CG/ML/eu

Behandeld door
Corona Gedragsunit

Kopie aan

Bijlage(n)
Bijlage 1: gedragsreflecties 11
maart 2022

In onze expertconsultatie van 10 maart jl. zijn tevens zorgen geuit over 2 punten die ik bij deze - aanvullend op de bijgevoegde reflecties – graag expliciet bij u onder de aandacht breng:

- Toegankelijkheid voor laagdrempelig testen voor mensen met beperktere gezondheidsvaardigheden en/of financiële mogelijkheden; alsmede begeleiding / beschikbaarheid van zelftesten – zie ook de [memo testen](#).
- Burgers overzien vaak niet dat ze met een kleine inspanning van eenieder grotere negatieve impact op de maatschappij kunnen voorkomen, waardoor de kans toeneemt dat ze ook die kleinere inspanning laten lopen.

Datum

14 maart 2022

Ons kenmerk

006-2022 G&M-CG/ML/eu

Verschillende onderwerpen die we in deze gedragsreflecties aanstippen zijn door ons uitgewerkt in memo's en eerdere brieven met gedragsreflecties. Deze zijn te raadplegen via www.rivm.nl/gedragsonderzoek/publicaties.

Tot slot attendeer ik u graag op de meest recente metingen van de Corona Gedragsunit van het RIVM & partners: [Onderzoeken RIVM Corona Gedragsunit | RIVM](#)

Tot een nadere mondelinge toelichting zijn wij gaarne bereid.
Met vriendelijke groet,

Dr. Mariken Leurs
Hoofd Corona Gedragsunit
Centrumhoofd Gezondheid en Maatschappij

Kernboodschap en recent onderzoek

Recente bevindingen onderzoek: in een scenario waarin de pandemische situatie relatief rustig is...

- ...zijn voor burgers de belangrijkste doelen van het coronabeleid: 1. voorkomen overbelasting van de zorg en uitstel van reguliere zorg, dan: 2. zorgen dat mensen met een kwetsbare gezondheid alsook kinderen/jongeren zoveel mogelijk hun leven kunnen leiden als voor de crisis, en iedere persoon recht houdt op de eigen vrijheid; en dan 3. Voorkomen van ooit weer strenge maatregelen, niet teveel belastinggeld aan de crisis uitgeven, en maatregelen zoveel mogelijk afstemmen met omliggende landen.
- ... is er onder burgers met name draagvlak voor de maatregelen: 1. Vaak handen wassen, ventileren en thuisblijven bij klachten, daarna voor; 2. Geen handen schudden, quarantaine na nauw contact, deels thuiswerken als dat kan, en daarna voor; 3. Geheel thuiswerken, mondkapjes OV & publieke binnenruimte, 1.5m afstand houden, 3G bij horeca, cultuur en grote evenementen.

Kernbevindingen

- In een fase waarin de cijfers en (ervaren) dreiging omlaag gaan en maatregelen worden versoepeld, is het des te belangrijker om in communicatie heel goed te onderbouwen wat het belang is van maatregelen die nog wél moeten blijven: Wat gaan die bijdragen aan de beleidsdoelen? Waarom is naleving daarvan proportioneel t.o.v. de inspanningen die hiervoor nodig zijn en mogelijke nadelen (bijv. Openhouden van de samenleving kan conflicteren met thuisblijven bij klachten en na positieve zelftest bij hoge infectiedruk). En waarom zijn er verschillen in maatregelen tussen vergelijkbare landen (indien aanwezig).
- Als de regie voor naleving bij de burger en maatschappelijke organisaties (zoals werkgevers, ondernemers en sportverenigingen) gelegd gaat worden (zoals 'zelf testen-zelf traceren- zelf isoleren' zonder tussenkomst van de GGD), vraagt dat om in eerste instantie een actieve, informerende, faciliterende en begeleidende rol van de overheid.
- Goed onderbouwde communicatie is belangrijk voor draagvlak en naleving, ook met oog op mogelijke opleving van het virus in het najaar. Het is echter *geen een magic bullet*. Gedrag en naleving wordt in hoge mate beïnvloed door ondersteuning en voorzieningen (bijv. thuiswerken of thuis onderwijs volgen bij klachten), of normen en sociale controle (bijv. werkgevers en onderwijs verwachten van werknemers en studenten zelftesten bij klachten en anders isolatie). Communicatie is dus op zichzelf niet voldoende bij de overdracht van regie naar de bevolking.

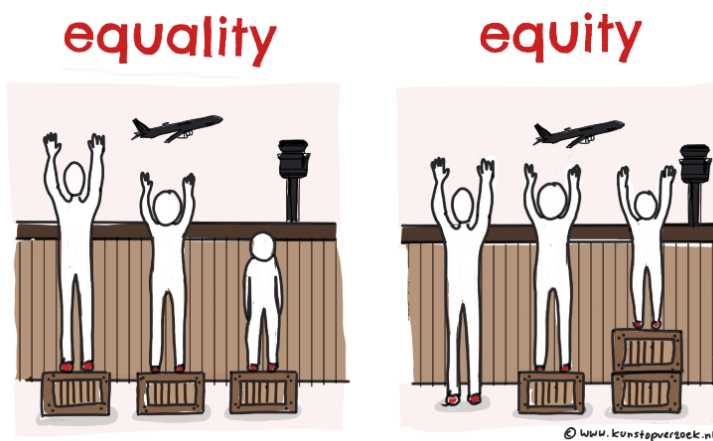
- Het idee van equity (sommige groepen hebben meer steun nodig dan andere om hetzelfde te kunnen doen) en maatwerk is hierbij van belang. Niet alle organisaties en mensen hebben gelijke vaardigheden en middelen, en lopen zonder maatwerk extra gezondheidsrisico.
- Mensen met een kwetsbare gezondheid blijven redenen houden om zich extra te willen beschermen. Ook aandacht & ondersteuning voor hen blijft belangrijk.

Datum

14 maart 2022

Ons kenmerk

006-2022 G&M-CG/ML/eu

Uitvraag maatregelenpakket

Alles versoepelen behalve:

Basismaatregelen: thuisblijven en zelftesten bij klachten, isolatie, hygiënemaatregelen, ventilatie

- In een scenario waarin de pandemische situatie relatief rustig is, is er veel draagvlak voor aanhouden van deze basismaatregelen, maar uiteraard niet bij iedereen.
  - Houd rekening met verschillen in mogelijkheden tussen subgroepen in de bevolking om de basismaatregelen na te leven, bijv. de groep met minder gezondheidsvaardigheden. Bied zonodig extra ondersteuning om bijvoorbeeld een zelftest uit te kunnen voeren.
- Maak duidelijk wat het doel is van beleid (bijv. virus circulatie remmen) en wie welke rol speelt bij de uitvoering van dit beleid (wie wat waar wanneer): burger, werkgever, ondernemen, sportvereniging, etc. En: hoe gaat de overheid dat ondersteunen en faciliteren?
  - Bijvoorbeeld: hoe gaan werkgevers bevorderen en ondersteunen dat werknemers thuis kunnen blijven bij klachten en hoe kunnen scholen online onderwijs blijven aanbieden voor leerlingen die (mogelijk) geïnfecteerd zijn.
  - Ongeveer de helft van de mensen test bij de GGD en bijna iedereen doet bij een positieve uitslag van een zelftest een confirmatie test.

Mocht de GGD wegvallen en de regie bij de burger komen: Hoeveel mensen blijven dan testen? Hoe gaat het traceren plaatsvinden?

- Bij het zo mogelijk wegvallen van de GGD teststraat zullen burgers ook zelf hun contacten moeten informeren na een positieve zelftest. Kan de overheid dit ondersteunen bijvoorbeeld door de coronamelder-app na een zelftest in werking te laten treden of wordt deze app opgeheven?

Datum

14 maart 2022

Ons kenmerk

006-2022 G&M-CG/ML/eu

Inreis-maatregelen voor personen zonder vaccinatie en of herstelbewijs (test-, herstel-, of vaccinatiebewijs verplicht voor inreis naar Nederland)

- Indien hiervoor wordt gekozen, leg goed waarom blijven deze inreis-maatregelen bestaan terwijl alle andere maatregelen afgeschaald zijn, iedereen zonder '1 of 3 G' naar grote evenementen kan, en er geen gevaarlijke variant in opkomst is.
- Overweeg laagdrempelig aanbieden van vaccinatie voor inreizigers die nog niet gevaccineerd zijn.

Nota bene – het bovenstaande moet ook in het licht van de veranderende wereld worden gezien. Het uitbreken van de oorlog in Oekraïne vraagt ook om aangepaste communicatie-inzet inzake de pandemiebestrijding.

Zie voor nadere toelichting en voorbeelden onze eerder uitgebrachte gedragsreflecties en memo's. www.rivm.nl/gedragsonderzoek/publicaties